

Hitta matlusten

En föräldragrupp om att äta för lite,
äta för ensidigt, äta för mycket

Tillfälle 4: Kost och näring

Dagens agenda

1. Hur har det fungerat sedan förra gången?
2. Information/diskussion
3. Fika
4. Information/diskussion

Vad gör en dietist?

Förväntningar på idag...?

Stroke, HKS, högt blodtryck & blodfetter, metabola syndromet

Diabetes typ 1, 2
Graviditetsdiabetes

Multisjuka äldre

Ätstörningar
Undervikt

Allergier

Tarmsjukdomar

Cancer,
njursjuka,
KOL,
metabola
sjukdomar,
Cystisk
fibros

Friska Barn
med dålig
tillväxt
Förtidigt
födda

Övervikt
Fetma

Barn som har ätsvårigheter

Barn behöver vänja sig vid smaker och konsistenser

Ätsvårigheter på grund av diagnos

Annorlunda sensorik

*Lukt, smak, konsistens, ljud, ljus,
beröring, tuggning, sväljning, hunger.*

Måltiden är mer än bara mat.

- Social samvaro
- Intryck
- Miljö

https://www.freepik.com/free-vector/friends-couple-and-family-in-the-restaurant_1239340.htm

Hur kan det se ut på tallriken?

- Uppläggning
- Färg- och konsistens
- Val av fabrikat och tillagning
- Livsmedelsval

https://www.freepik.com/free-photo/salad-and-meat-on-plate_1482592.htm

Hur kan det se ut?

- Dricker mjölk på skolan men inte hemma. Äter kanelbullar men endast hos mormor.
- Äter gurka om skalet är kvar
- Fisken måste paneras men paneringen ska skrapas bort efter stekningen
- Äter endast Mamma Scans köttbullar
- Kan inte sitta i matsalen om det serveras fisk
- Äter endast hamburgare som är från McDonalds
- Äter 4 fiskpinnar, 2 dl potatismos och 3 msk gröna ärtor varje dag till lunch
- Åt banan men slutade när den smakade konstigt en gång för 2 år sen
- Måste sitta med sin Ipad- platta vid alla måltider
- Kan sitta ner vid matbordet högst 2 min i sträck
- Åt hallon hela sommaren men vill bara äta vindruvor nu
- Äter antingen korven eller brödet, aldrig båda vid samma måltid
- Äter bara mosad/mixad mat

Vad kan ätsvårigheter leda till?

- Undervikt
- Övervikt
- Näringsbrist
- Trög mage
- Negativ måltidssituation för hela familjen

Patientfall

Pojke, 6 år. Diagnos: autism.

- Äter inte frukt och grönt med undantag för banan
- Accepterar numera att grönsaker ligger på tallriken
- Gillar naturell hamburgare med bröd utan frön på från McDonalds/Burger King, pannbiff, sötade flingor, köttbullar, panerad fisk och kanelbullar
- Äter inga mjölkprodukter men har druckit McDonalds-milkshake

En vanlig dag

Frukost: ½ banan

Förmiddag: 4,5 dl chokladflingor eller havrefras

Lunch: 8 köttbullar

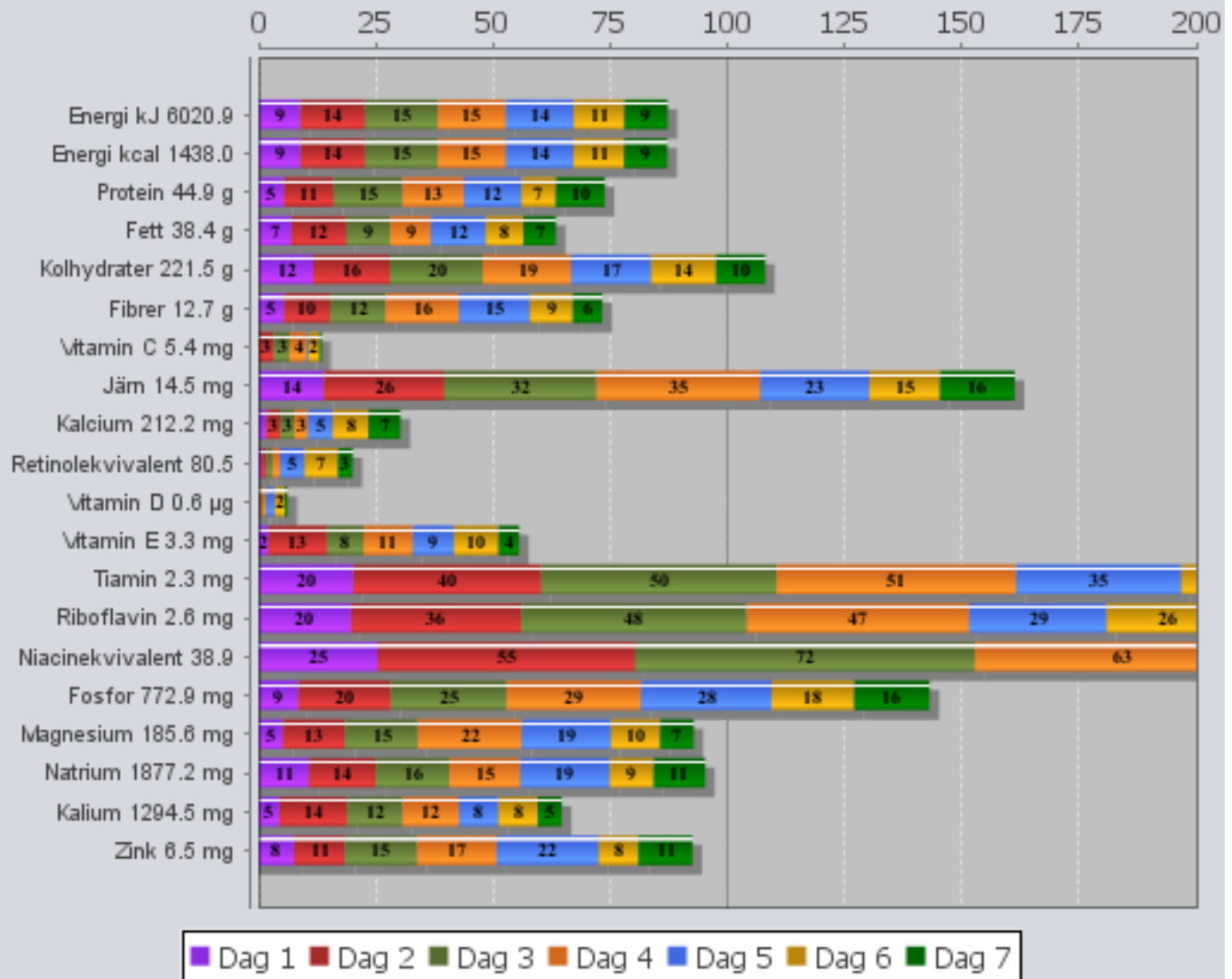
Middag: 5 Chicken nuggets och en liten påse pommes frites

Kväll: En vetekaka, polarbröd

Näring i % av dagsbehovet för perioden. Näringsämnenas vikt är genomsnittet för perioden

Vad säger kostregistreringen?

Största näringskällor i denna registrering:

Coco pops, Havrefras, Chicken Nuggets

Lågt intag av Vitamin C-, D-, E- och A, och kalcium.

Vad gjorde jag?

Öka mejeriprodukterna, juice/banan, kosttillskott och kosttillägg

Behandlingen och dess svårigheter

- Introducera nya livsmedel
- Berikning i mat
- Önskekost/ specialkost
- Kosttillskott
- Kosttillägg
- Försämrad aptit
 - Förstoppning
 - Medicinering
- Resonera

By Love Food Hate Waste NZ (Own work) [CC BY-SA 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>)], via Wikimedia Commons

Selektivt ätande

Oroliga föräldrar och personal

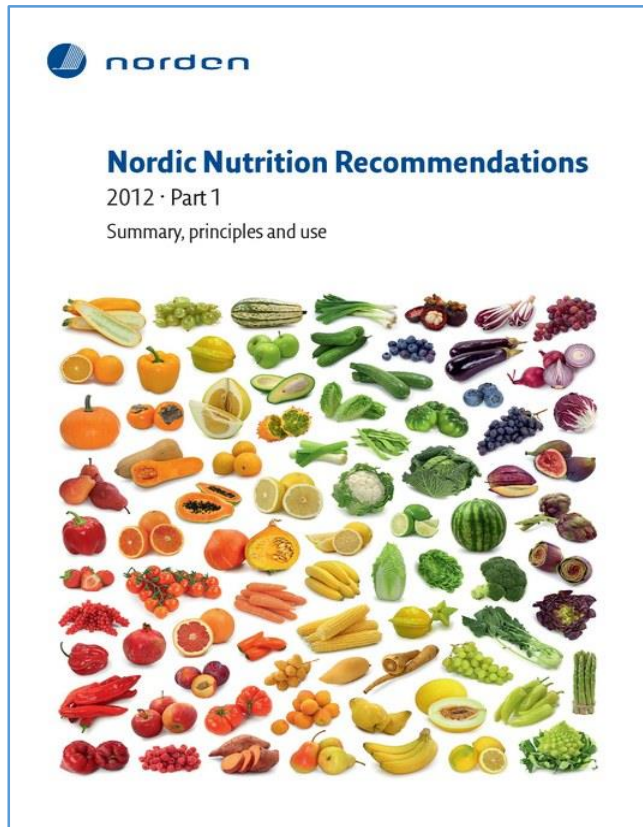
Det finns ingen fastställd primär behandling vid selektivt ätande

- *Men, vad kan man göra?*

De flesta äter mer eller mindre selektivt hela livet

NNR 2012

Skilj på de *allmänna* kostråden och de kostråd som gäller för just *ditt* barn

Vad består vår mat av?

Kolhydrater – bidrar med kalorier, vitaminer, mineraler, fibrer

Protein – bidrar med kalorier, byggstenar för muskler

Fett – bidrar med kalorier, livsnödvändiga fettsyror

Matcirkeln

Tallriksmodellen

Tallriksmodellen visar hur man på ett enkelt sätt kan få en bra balans mellan olika livsmedel.

- Den första delen består av grönsaker och rotfrukter.
- Den andra delen är potatis, pasta eller gryn som ris, bulgur, mathavre och matkorn.
- Den minsta delen är avsedd för kött, kyckling, fisk, ägg och baljväxter, exempelvis bönor.

Källa: Livsmedelsverket
www.livsmedelsverket.se

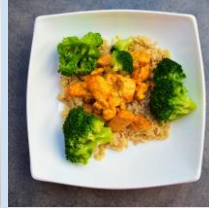
Illustration: Livsmedelsverket

Frukost

Mellanmål

Lunch

Mellanmål

Middag

Kvällmål

- 3 huvudmål och mellanmål
- Fyll på med bränsle hela dagen
- Ger bättre koncentration och prestation

För lite mat

- Energi/Näringstätt
- Regelbundna måltider, energirika mellanmål
- Om små portioner: dryck som ger energi och/eller efterrätt
- Vitamin/mineral tillskott
- Kosttillägg
- Sömnvanor

För mycket mat

- Struktur
- Regelbundna måltider
- Frukt och grönt
- Tallriksmodellen
- En portion/tillfälle
Eller 2 små?
- Vatten som dryck

Frågor?